

# Älgstammens utveckling

## Storuman Nedan JVK 2003/2004-2010/2011

På uppdrag av de större markägarna har Svensk Naturförvaltning AB beräknat älgstammens utveckling i Storuman Nedans JVK. Syftet har varit att lägga grunden för beslut om framtida mål och få ett bra underlag för att beräkna vad och hur mycket som skall skjutas.

### Från älgobs till älgar

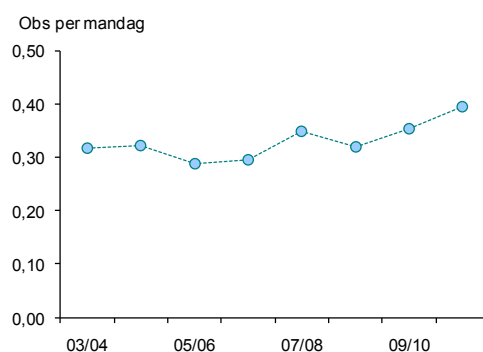
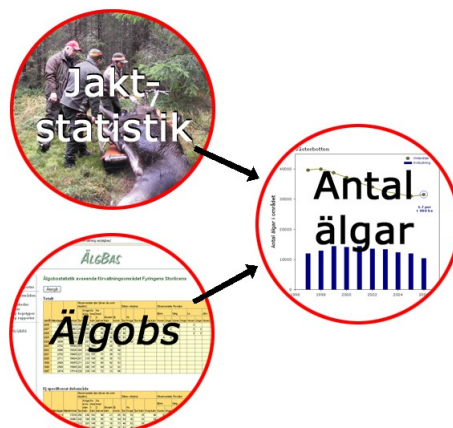
Förutom flyginventeringar finns flera kompletterande metoder som kan användas till att följa älgstammens årliga utveckling.

En av metoderna är att utnyttja statistik från avskjutningen samt den så kallade Älgobsen. I många områden bokför jägarna själva detta sedan flera år, vilket gör att man kan följa stammens utveckling bakåt i tiden och få en uppfattning om den rådande trenden i tillväxten. Detta kan väsentligt underlätta besluten för planeringen av avskjutningen på lokal nivå.

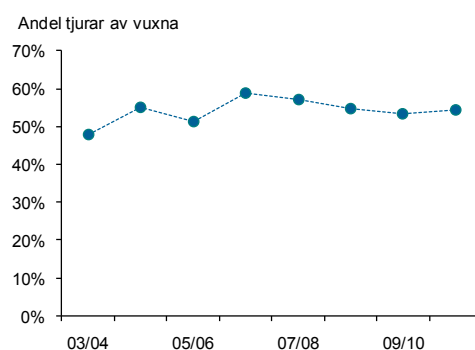
Resultaten för området Storuman Nedan (248 000 ha) kommer från en modellberäkning där vi vägt samman uppgifter om hur många älgar av olika kategorier som observerats respektive skjutits. En sådan beräkning förutsätter att det finns data insamlade från en serie av år. I allmänhet blir beräkningarna säkrare ju fler år med data man utnyttjar. I detta fall användes data för de senaste åtta åren.

### Älgobs och avskjutning

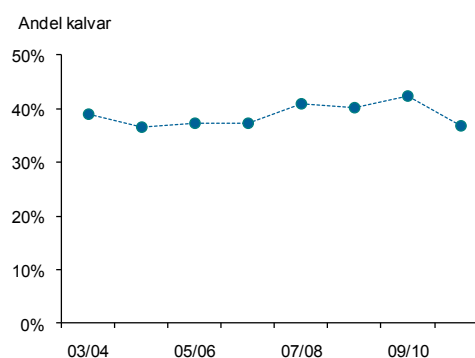
- Antalet mandagar, respektive mantimmar, faller något över perioden. Vad denna minskade rapportering beror på är oklart men kan vara till en nackdel när man ska dra slutsatser kring resultatets tillförlitlighet.
- Antalet observerade älgar per mandag (figur 1), respektive per mantimme, uppvisar i stort samma trend som den beräknade populationsutvecklingen (se nästa sida). Detta är inte alltid fallet och man bör vara försiktig med att dra slutsatser om stammens utveckling direkt utifrån obs per mandag.
- Andelen tjurar i avskjutningen har varierat något mellan år, men i genomsnitt varit 54% (figur 2).
- Andelen kalvar av skjutna djur har varierat mellan 32 och 42% (figur 3), vilket varit i underkant på genomsnittet för länet (42%).



Figur 1



Figur 2



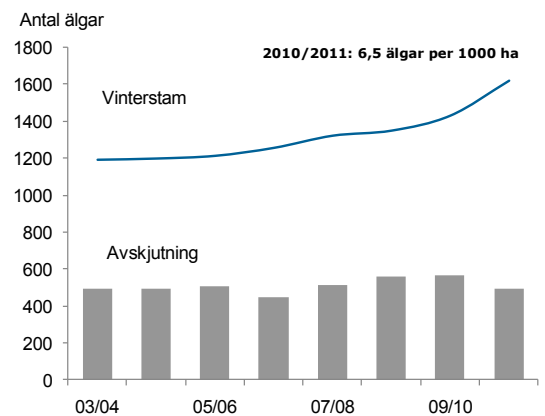
Figur 3

## Stammens utveckling

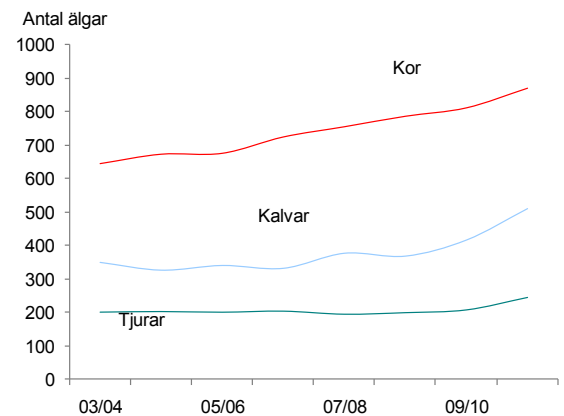
- Älgstammen vintern 2010/2011 har skattats, utifrån modellberäkningen, till 6,5 älgar per 1000 ha. Trenden är att älgantalet är på väg uppåt (figur 4). Detta innebär att avskjutningen och annan dödlighet för närvarande är lägre än rekryteringen av älg.
- Vid senaste vinterns flyginventering skattades tätheten i den del som flögs (76% av kretsens norra delar) till 5,8 älgar per 1000 ha. Detta resultat ger stöd åt att modellberäkningarna ligger nivåmässigt rätt.
- Den beräknade fördelningen av djurslag i vinterstammen 2010/2011 var: 15% tjurar, 54% kor samt 31% kalvar (figur 5 och 6).
- Andelen tjurar av vuxna älgar, både före och efter jakt, har över perioden först minskat för att sedan återhämta sig något sista året. Viktigaste skälet är jakttrycket på tjurar som flera år legat högt men minskat på slutet (figur 2). Eftersom stammen växer får en förändrad avskjutning snabbt genomslag eftersom det varje år fylls på med ett stort antal unga tjurar som till antalet är några fler än unga honddjur (ett antagande baserat på att könskvoten på skjutna kalvar har varit drygt 51%).
- Antalet kalv per ko var före jakten 2010/2011 något under genomsnittet för Västerbotten (0,68 mot 0,71). Även tidigare år har per capita rekryteringen legat under länets genomsnitt.
- Önskar man dämpa eller driva på stammens tillväxt är det effektivast att förändra uttaget av kor.
- Vi rekommenderar att fortsätta noggrant samla in älgobs och jaktstatistik för att kunna följa utvecklingen. En oberoende skattning av tätheten genom en flyginventering skulle höja säkerheten i beräkningarna. Vi råder att, så långt som möjligt, samla data med samma områdesavgränsning.

### Produktion

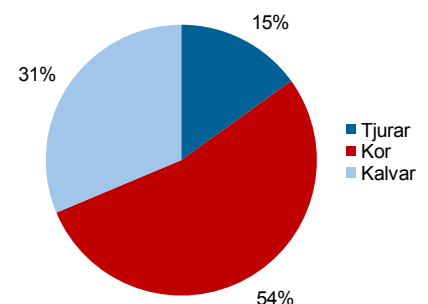
Svensk Naturförvaltning AB  
info@naturforvaltning.se, www.naturforvaltning.se  
Ramsberg: Sommarrovägen 10,  
SE-711 98 Ramsberg, Tel. 0581-66 09 70  
Göteborg: Rullagergatan 9,  
SE-415 26 Göteborg, Tel. 031-22 30 45



Figur 4



Figur 5



Figur 6